

Evaluering

Demokratiprojektet ”Lyt så alle stemmer bliver hørt”

Hvad er der sket?

Projektet er afviklet fra august til december 2023.

Det blev indledt med to opstartsmøder; et med Aarhus kommune og et med de sociale tilbud i Sydhavnen.

Derefter har vi afholdt fem workshops, et besøg på Rådhuset, et afsluttende møde og en afsluttende reception med præsentation af de to indstillinger. I alt har vi afholdt 8 arrangementer i projektet.

Der var også planlagt deltagelse i en Dokk1-talk, men det blev aflyst på grund af sygdom blandt Dokk1s personale.

Der har været 25 forskellige deltagere i projektperioden, hvoraf 21 er brugere af de sociale tilbud, 2 er frivillige på de sociale tilbud med egne erfaringer med udsatte problematikker, og 2 medarbejdere fra de sociale tilbud i Sydhavnen. Der har været en gennemgående facilitator, og seks gæster har deltaget i projektets arrangementer; to byrådspolitikere, et partimedlem, en chef fra Århus kommune og to medarbejdere i Århus Kommune.

Deltagerne har været fra SAND-Østjylland, Værestedet, Skraldecaféen og Gadeliv.

Over alle projektets arrangementer har vi haft 65 mennesker i tale:

- Én har været med til seks ud af de otte arrangementer
- Én har været med til fem arrangementer
- Fire har været med til fire arrangementer
- To har været med tre gange
- Fire har været med to gange
- Ni har været med én gang
- Én frivillig har været med to gange, og den anden frivillig har været med fem gange som medkoordinator.
- Begge medarbejdere har været med én gang hver.

Til den afsluttende reception deltog 29 mennesker, heriblandt rådmanden for Sociale Forhold og Beskæftigelse og rådmanden for Kultur og Borgerservice.

Målet for projektet var, at vi skulle ende ud med to indstillinger til Århus Byråd. Vi begyndte med helt brede diskussioner om, hvad der rørte sig politisk for deltagerne – helt uden temaer eller fokuspunkter. Det handlede om at få åbnet op og luftet både frustrationer, meninger og idéer.

Det gav os 13 overskrifter på politiske forslag, bekymringer og idéer, som vi diskuterede og via en afstemning kogte ned til fire overskrifter. De fire blev til to gennem drøftelser og diskussion, og de to overskrifter arbejdede vi derefter med enkeltvis og diskuterede, kvalificerede og formulerede, så de kunne ende op som to indstillinger til byrådet.

Metoden har gennem projektet været at give plads til, at alle i målgruppen kunne deltage og at give alle deltagere mulighed for at sige deres mening og en oplevelse af at blive lytte til. Derfor har vi også arbejdet med at rumme forskellighed, respekt for alles mening og den svære kunst at lytte til det, som man er uenig i.

Overskrifterne til indstillingerne er blevet kvalificeret ved at finde frem til udfordringerne, sætte forslaget i kontekst gennem dem, som arbejder med det i dag, og diskutere mulige løsninger, udviklingstiltag og forbedringer.

Indstillingerne har følgende overskrifter: "Århus Kommune skal styrke indsatsen for at registrere hjemløse i kommunen og sikre så lavt et mørketal som muligt" og "Sociale tilbud skal udarbejde en servicedeclaration, som indeholder det, som tilbuddet forpligter sig til at tilbyde brugerne".

Hvilke resultater har projektet skabt?

Et resultat af projektet er selvfølgelig de to indstillinger, som nu er videregivet til Århus Byråd.

Dertil er der også kommet et andet konkret tiltag ud af projektet; nemlig et borgerpanel blandt brugerne af de sociale tilbud på Sydhavnen for chefen for Job, Udsatte og Socialpsykiatri i Aarhus Kommune, Sociale Forhold og Beskæftigelse. Borgerpanelet havde i øvrigt sit første møde i uge 50 i Sydhavnen – og der er planer om mere dialog og handlinger.

Men lige så vigtigt er resultatet, at en gruppe socialt udsatte har haft et rum, hvor de kunne sige det, som de går og tænker på, hvor frustrationer kunne luftes, og de kunne dele idéer og meninger om det, som fylder i deres hverdag. Præmissen var, at vi kunne diskutere al slags politik, men det er det, som er tæt på deltagerens hverdag, som har fyldt i projektet. Det vil sige socialpolitiske emner som psykiatri, housing first, værestedernes tilbud, dark design, mindre besparelser og sagsbehandling.

Flere af deltagerne har udtrykt skepsis omkring projektet hele vejen igennem, og været tvivlende på om nogen, med beslutningskraft, ville lytte til dem og især handle på deres forslag. Det er en skepsis, som er groet ud af en grundlæggende mistillid til kommunen og systemet, samt erfaringer, for nogen i årtier, med oplevelsen af at dele frustrationer, idéer og meninger med politikere, ledelser og forvaltninger uden at der efterfølgende bliver handlet på det.

Men på trods af denne skepsis har de arbejdet ufortrødent og målrettet med at skabe to indstillinger til byrådet, som de kan stå inde for, og som, de tror på, kan gøre en forskel for deres hverdag. De har rakt hånden ud til systemet for at imødekomme Århus Kommunes ambition om at skabe et forum for udsatte, som kan få direkte adgang til byrådet.

Flere har fundet en politisk gejst, som de ikke kun har fundet frem i projektets arrangementer, men også i deres hverdag i Sydhavnen. Én har fortalt, hvordan han er begyndt at snakke med de andre på Værestedet om, hvad de ønsker sig anderledes for deres sted, og en anden er begyndt at skrive sine politiske meninger først på en serviet, så på en strimmel rullegardin og til sidst på et gammelt sejl, og samme person har skrevet et læserbrev efter afslutningsreceptionen.

At have gæster med fra både den politiske arena og de kommunale forvaltninger har desuden betydet meget for deltagerens motivation og engagement i projektets arrangementer. Det at nogen med indflydelse og med mulighed for at handle, deltog i vores arrangementer, lyttede og tog deltagerne alvorligt var medvirkende til, at deltagerne kom igen, at de deltog aktivt i de politiske drøftelser om indstillingerne, og at de fik en oplevelse af, at de denne gang kunne få 'magten' i tale.

Foreningen Gadeliv vil gerne fortsætte arbejdet med at fremme demokrati blandt brugerne af de sociale tilbud i Sydhavnen og i vores egen forening. Vi vil lære af erfaringerne og holder fast i de positive spiraler, som dette projekt har skabt, ved at fortsætte med at lave arrangementer og møder med fokus på den demokratiske samtale, meningsudveksling og invitation af gæster fra den politiske arena og Aarhus

Kommune. Vi vil arbejde frem mod EU-parlamentsvalget i juni 2024 og generelt skabe rum til løbende politisk dialog.

Hvad har vi lært?

- At have de to indstillinger til byrådet som mål og ramme har ikke kun været motivationsskabende for projektets deltagere, da det også har begrænset den demokratiske nysgerrighed og det demokratiske engagement i nogen sammenhænge, at vi ikke kunne brede os mere ud. På den anden side har det også været en drivkraft for nogen, fordi de ønsker handling og konkrete forandringer.
Hvordan byrådet ender med at modtage og respondere på indstillingerne, bliver afgørende for, hvilken effekt rammen vil have fremadrettet for deltagernes motivation, i mulige fremtidige demokratiprojekter og tilliden til det at lave indstillinger til byrådet.
- At have gæster udefra, fra både den politiske arena og de kommunale forvaltninger, har skabt engagement og tro på, at man kan bidrage til den politiske samtale med noget kvalificeret. De har både fungeret som en vigtig ventil, hvor man kunne lufte frustrationer, meninger og idéer, men de har også bidraget til, at deltagerne oplevede sig selv som ligeværdige borgere, hvis stemme havde lige så meget vægt, som alle mulige andre borgeres stemme.
- Tid og gentagelse er essentielt for, at et projekt som dette kan få luft under vingerne. Deltagerne skal lære både konceptet, rammerne og koordinator/facilitator at kende, og det tager både tid og tålmodighed. Vi oplevede, at stemningen og diskussionerne blev bedre hen over projektforsløbet, da deltagerne fandt mere ro i workshop-formen og blev mere trygge ved faciliteringen af debatterne og den åbne samtale.
Vi rykkede en workshop fra den planlagte dag, en tirsdag som alle de andre workshop-dage, og det betød, at der til den nye dato kun dukkede én op, og da vi så rykkede workshoppen retur til den planlagte dag, kom der kun to. Det viser, hvor afgørende det er at holde fast i rammerne, så de er genkendelige fra gang til gang.
- Engagement fra de medarbejdere, som er omkring brugerne af de sociale tilbud, er vigtigt for både deltagelsen og processen. Selvom alle sociale tilbud var inviteret ind i projektet og processen, så har vi ikke formået at etablere ejerskab andre steder end hos os selv. Det hænger i høj grad sammen med, at det kun er hos Gadeliv, at der er blevet investeret medarbejdertimer i projektet. De andre sociale tilbud har ikke prioriteret den opsøgende og motiverende indsats, som det kræver at få deres brugere engageret.
SAND, Værestedet, Skraldecaféen og Gadeliv er repræsenteret blandt deltagerne i projektet, og alle fire steder har Gadeliv været opsøgende og snakket med folk om at deltage. Vi har hentet folk på dagen, delt flyers ud, sendt sms'er og opfordret potentielle deltagere til at være med mange gange.
Det kræver ressourcer, og det er ikke noget, som alle sociale tilbud kan prioritere.
- En bred repræsentation indenfor udsatte gruppen er en udfordring, da målgruppen er meget opdelt, og grupperne er meget forskellige. Gadelivs projekt repræsenterer ikke socialt udsatte bredt, men til gengæld har vi opnået gode resultater på baggrund af en nær relation til den målgruppe i Sydhavnen, som vi har sigtet mod.
Den indledende kommunale ambition med et bredt projekt på tværs af byen og byens forskellige sociale tilbud kunne ikke realiseres af forskellige årsager, men spørgsmålet er også om det ville have haft en bred repræsentation, da en sådan organisering også ville have udelukket nogen grupper af socialt udsatte, som er udfordret på at træde ud af de rammer og miljøer, som de kender.
- Projektets deltagere havde mulighed for at snakke politik helt bredt, og skabe indstillinger til byrådet, som kunne handle om hvilket som helst kommunal politisk område. Det er dog en vigtig lære, at det for

denne gruppe udelukkende har handlet om det nære, som de oplever på egen krop hver dag. Som tidligere nævnt har de politiske emner derfor alle haft berøring med sociale forhold og beskæftigelse, da det er der, hjertet og holdningerne har været for deltagerne.

- Det er en udfordring at bygge et projekt på så konkret en kommunal ambition, som dette projekt har haft. Både af den grund som første punkt beskriver, og også fordi det har kompliceret forventningerne mellem Aarhus kommune og Gadeliv. Aarhus kommune har ydet økonomisk støtte til projektet, og bad om indflydelse på projektet i dets opstart i forhold til at sætte rammerne for projektet. Samtidig har projektet fungeret som en prøvehandling i kommunen, hvilket har fordret en vis grad af samarbejde i projektforløbet. Det har givet lidt uoverensstemmelser i forventningerne mellem Gadeliv og Århus Kommune, som både har ageret chef, samarbejdspartner og passiv bidragsyder.

Deltagere

* Farvet navn betyder at det er første gang, at personen deltager. Under den grå bjælke er gæst og facilitator nævnt.

Workshop 1 – 13.09.2023	
Deltagere	Organisation
Ewald	SAND
Paw	Gadeliv
Kåre	Gadeliv
Paw	Værestedet
Jane	Gadeliv
Sunila	Værestedet
Grønlænder	x
Grønlænder	x
Tom	ANTV
Antal	9
Polly	Byrådspolitiker
Stinne	Facilitator

Workshop 2 - 26.09.2023	
Deltagere	Organisation
Ewald	SAND
Tue Kleist	Gadeliv
Ole	Gadeliv
Paw	Værestedet
Sunila	Værestedet
Isa	Værestedet
Lars	Medarb. Værestedet
Ove	Medarb. Gadeliv
Johnny	Gadeliv
Antal	9
Carsten	Partimedlem
Stinne	Facilitator

Workshop 3 - 10.10.2023	
Deltagere	Organisation
Jane	Værestedet
Paw	Værestedet
Ole	Gadeliv
Kim	Værestedet
Anders	Værestedet
Henning	Værestedet
Maj	Frivillig Gadeliv
Antal	7
Henriette	Århus Kommune
Stinne	Facilitator

RådhusTour - 26.10.2023	
Deltagere	Organisation
Jane	Værestedet
Paw	Værestedet
Ole	Gadeliv
Paw	Gadeliv
Isa	Værestedet
Tue Kleist	Gadeliv
Jesper	Skraldecaféen
Ewald	SAND
Inger	Skraldecaféen
Alexandre	Skraldecaféen
Tom	ANTV
Antal	12
Mette Skautrup	Byrådsmedlem
Stinne	Facilitator

Workshop 4 - 31.10.2023	
Deltagere	Organisation
Preben	Gadeliv
Kim	Værestedet
Maj	Frivillig Gadeliv
Antal	3
Stinne	Facilitator

Workshop 5 - 14.11.2023	
Deltagere	Organisation
Preben	Gadeliv
Kim	Værestedet
Tue	Gadeliv
Jane	Værestedet
Paw	Værestedet
Maj	Frivillig Gadeliv
Antal	6
Stinne	Facilitator
Marianne Damsgård	Århus Kommune
Nina Kruse	Århus Kommune

Afslut. møde 6 - 21.11.2023	
Deltagere	Organisation
Preben	Gadeliv
Kim	Værestedet
Maj	Frivillig Gadeliv
Antal	3
Stinne	Facilitator